

THEDE PALM:

Till sist

bör också Svensk Tidskrift säga några ord vid Marcus Wallenbergs bortgång. Under kritiska tider var han en av dem som såg till att tidskriften kunde fortsätta sin utgivning. Han var alltså inte ensam. Andra, enskilda och företag, gjorde det samma som han, i några fall säkerligen därför att de följde hans exempel. Vi undrade någon gång varför han fann tid att intressera sig för vårt till storleken så obetydliga företag. Från politik höll han sig undan, och de stora anslagen till vetenskap och forskning var en uppgift för stiftelser inom Enskilda banken. En politiskt inriktad kulturtidskrift borde, kan man mena, ha varit honom likgiltig. Men han kände tydligen ett ansvar. Tidskriften är inte bara till namnet svensk. Inför det svenska reagerade han alltid positivt.

Kompetenta bedömare har talat om MW, som han kallades, som bankman och industriman. Banken tog han, liksom brodern Jacob, som en familjeförpliktelse. Vem av de två som var mest intresserad av banken som sådan, bör en utomstående inte yttra sig om. När sammanslagningen av Enskilda banken med Skandinaviska banken skedde, kämpade den äldre brodern emot vad MW bedömde som nödvändigt. Företag måste utvidga för att få tillräckligt bred bas för stora affärer. Det skojades om att MW i stället slog ihop företag, därför att året inte hade tillräckligt många dagar för hans styrelsesammanträden. Det var naturligtvis fel. Hans arbetskapacitet tycktes räcka till allt.

Enligt "Vem är det" var MW styrelseledamot i ett flertal svenska och utländska bolag. "Ett flertal" säger inte mycket och storleken av detta antal kommer att förvåna då det preciseras. Till ordet sty-

relseledamot kunde ha tillagts "vanligen som ordförande". Hans sägs ha dominerat genom sin erfarenhet, sitt kunnande och sin fantasirikedom. Den sistnämnda egenskapen bör observeras – den förväxlas ofta med erfarenheten. Erfarna bankmän fanns det naturligtvis gott om i de kretsar, i vilka MW rörde sig. Men hans speciella förmåga har blivit omvittnad, nämligen den att intuitivt kunna visa var kniven skulle sättas in för att skära upp och demonstrera en inre böld i ett företag.

Detta och andra drag hos honom gjorde honom inte populär, men han sökte ingen popularitet. Tvärtom fanns sådana som han skrämde. Han kunde vara både fordrande och hård. Inte minst krävde han respekt för pengar, för andras pengar som företag förvaltar. Detta låter kanske gammalmodigt; MW sade en gång, att det var svårt att anställa statstjänstemän i företag, därför att när de gjort slut på pengarna rekvirerade de bara nya. Samtidigt kunde han visa sig både försiktig och förstående. Det finns exempel på att han med goda råd lotsade tvekande in i rätta leder, kanske därför att han, trots sin egen överlägsenhet, trodde på att vissa andra människor också dög något till. Han ingav aktning, även beundran, hos många, både hemma och i utlandet.

Uppfinningar och teknik hörde till hans stora intressen. Sveriges försvar drog nytta av detta, och kanske flyget mest. Inte för inte var han mannen bakom SAS. Han var också en av männen bakom SAAB. Sverige med sin tekniska utveckling borde så vitt möjligt ha svenskbyggda vapen av yppersta kvalitet.

Om MW:s verksamhet för Sverige under kriget läses hos både Erik Boheman och Gunnar Hägglöf. Andra delade hedern med honom. Men man skall inte glömma att regeringen Per Albin Hansson hade hedern av att han, en bankman i ett enskilt företag, användes i rikets tjänst på högsta nivå. Själv talade han

inte om saken, minst av allt i högtidliga ordalag. Ett besynnerligt drag hos honom var att han, som för att värja sin självständighet, slog omkring sig som en gamäng i både ord och uttryck.

Han var en märklig människa och en stor svensk. "We shall not look upon his like again."